

osnovan za djake — vojnike u V. g. i., spremio je već jedan priličan broj geometara u grafičkoj izmeri kod topografskog premera. Taj kurs, koji bi se mogao podići u rang jedne škole sa značajem oficijelnosti i sa istovetnim praktičnim vežbama po uspešno završenim uspitima, mogao bi kroz dve godine obučiti dovoljan broj geometara sposobnih sa rad geodetskim stolom. Umesno a možda: potrebno bi bilo, da se u tom slučaju u sporazumu sa nadležnim vojnim vlastima broj geometara — djaka u V. g. i. poveća bez obzira na njihovu osposobljenost kod rekrutovanja u slučaju, da se nebi na neki drugi način mogao regulisati broj slušaoca tog geodetskog kursa. Ta škola bi pored ostalog naročito pružila tim kandidatima za grafički premer mogućnost da svoje znanje i izvežbanost u kaligrafskom pisanju i topografskom crtanju upotpune jednom dobrom praksom, o čemu se u V. g. i. vodi mnogo brige i truda. Tim bi se povećala vrednost a i sama tačnost grafičkih snimki.

Na ovaj način zahvaljujući svim onim koji su se svojom uvidjavnošću i neobičnim zauzimanjem potrudili da, ustanovljenjem jednog geodetskog kursa, koji nažalost dosad nije postojao, odaju priznanje stvorenoj spremni geometara a ujedno da ga osposobe za jedan nov i zamašan zadatak, rešiće se i ovo pitanje u prilog našem predlogu.

— — — — —

Skidajući veo nezahvalnog zaborava, kojim je bio geodetski sto potisnut u pozadinu, nadamo se da ćemo tim dati prilike i drugim, da iznesu svoje mišljene stručnoj javnosti na ogled. Ubedeni smo da geodetski sto, i ako će jednog dana po zakonu logike i napretka sačinjavati inventar muzejskih rafova, još nije izvršio svoju poslednju dužnost. On tu dužnost za celo, nije izvršio u brdskim i teško pristupačnim predelima.

Л. С.

Преглед страних часописа

Journál des Géomètres Experts et Topographes Français — 1934. vril, № 162; mai, № 163, Juillet № 165.

Продужимо упознавање наших читаоца са садржином најпопуларније француског часописа,¹⁾ чији су наредни нам

¹⁾ В. стр. 80—85 бр. 2 нашег часописа.

бројеви стигли у међувремену, осим бр. 164, за јуни, који је негде залутао.

Од професионалних питања два су највише интересирали професионалне француске кругове.

Први, то је покрет „млађих геометара“, изазван хегемонијом старе генерације, која држи у својим рукама највећи број геометарских бирђа а у вези с тим даје правац рада у већини синдикалних организација као и у савезу француских геометара.

Пошто покрет носи, донекле, револуционарни карактер, уперен против горе споменуте хегемоније, он је морао очекивати једну опозицију од стране садашњих руковалаца геометарског staleжа и зато га иницијатори покрета изводе са великом опрезношћу и тактом.

Утврдивши анкетом²⁾ да покрет наилази на симпатије и потпору у млађој генерацији, они су створили из добивених одговора следеће закључке и израдили следећи програм свог даљег рада.

1) Удружење млађих је животна потреба.

2) Њено оваплоћење ће наићи на велике препреке и зато треба пажљиво промислити о начину и програму рада; деловати опрезно; имати стрпљења у својим акцијама.

3) Удружење у почетку (?) мора да буде потпуно независно са тенденцијом да се споји у будућности са Савезом француских геометара.

4) За главни свој задатак удружење млађих ће узети са једне стране решење питања о професионалном образовању, а с друге — суделовање у проучавању и изналажењу најповољнијих решења за техничка и професионална питања, која се налазе на дневном реду.

Намера да питање о организацији млађих изнесе на национални конгрес у Аркашону (10 јуни) није била остварена, како изгледа из тактичких разлога. У међувремену наине 15. априла о. г., била је сазвата добро посећена конференција млађих, где је пала одлука да се без даљег чекања приступи к организацији удружења под називом „Уједињење млађих француских геометара“ па је била избрата и Управа удружења од 10 лица на челу са г. Steininger-ом (Groupement des Jeunes Géomètres Français — № 163, мај, стр. 286—287).

²⁾ В. чланак Appel aux Jeunes! април, стр. 177—181

Као прва проба питање „млађих“ било је дискутовано 30 јуна на скупу удружења сенских геометара, чији је претседник René Danger. Да се не би око тог питања изродио конфликт претседник је вешто потсетио да је за решење тог питања надлежан идући национални конгрес, (који се састаје тек идуће године) и да на садашњој седници могу да буду изнешени само поједини предлози и изражена конкретна жеља. Записник са те седнице в. № 165 стр. 381 каже да је дискусија „била врло уљудна али живахна“ и да су у њој узели учешћа многи чланови.

За годину дана много ће протећи воде и „Уједињење млађих геометара“ може осигурати заузети терен и постати један нов и моћан фактор у животу и раду француских геометара.

Друго питање, које не силази с дневног реда већ дуги низ година, било је расправљено на националном конгресу у Аркашону (Congrès National à Arcachon — Juillet, № 165 стр. 353—357). које се тичало илегалне конкуренције од стране државних чиновника. Систематска борба, коју води Савез геометара, прилази већ крају.

Савез је издејствовао министарска решења од 27 маја 1929 и 18 марта 1933 г. која формално забрањују чиновницима вршење приватних радова а која спадају у надлежност геометарских бироа. Али није ни у француској материјалан положај чиновништва потпуно обезбеђен и даје повода за прекршај министарских наредаба. У појединим случајевима чак поједини претставници месне власти префекти претседници општина повлашћују и подржавају те прекршаје од стране подређеног им персонала.

Конгрес је одлучио да ту илегалну конкуренцију сузбије судским путем, организацијом кампање преко штампе и агитационим публикацијама налазе се следећи: Од стручних чланака у прегледаним бројевима.

R. Taton у бележцима о новом нивелманском инструменту за прецизно нивелисање „Службе за генерални нивелман Француске“ (април, № 162 стр. 200—203) даје опис његових карактеристичних особина. „Служба за нивелман“ врши пробу замене познатог типа свог нивелманског инструмента са компликованим системом призама и јахањом либелом са новим прерађеним моделом, који је удешен према новим проналасцима у домену оптике и прецизне механике.

Тако је на јахањој либели придодат веома прост систем призама према идеји Џајс Вилд (принцип коенсиденције); уведен је систем унутрашњег функционисања дурбина; обрађена је нарочита пажња да вертикална оса инструмента стално лежи у једној равни са механичком осом дурбина; конструисан је специјалан систем полуга, који даје могућност за брзо и веома прецизно ректификовање управности механичке осе дурбина и вертикалне осовине инструмента; глава статива конструисана је тако да се њен горњи део, на који се намешта инструмент, помоћу двеју полеферних додирујућих површина, може нагињати у произвољном правцу и доводити нивелмански инструмент у приближан хоризонталан положај за веома кратко време.

Солидан и доста тежак дрвени статив са металним постољем израђен је по американском узору који осигурава стабилност инструмента.

Ма да јашућа либела, по мишљењу многих геодета, не осигурава при прецизном нивелману стабилност узајамног положаја осе либеле и визурне осе дурбина, француски геодети задржавају тај систем либеле за своје инструменте и према податцима из праксе добивају веома тачне резултате.

Тако је из овогодишњих радова са новим инструментима тачност нивелмана 1-ог реда износила $\pm 0,8$ mm и 2-ог реда $\pm 1,0$ mm. по километру.

Royl Martin саопштава у мајском броју (№ 163 стр. 235—242) резултате свог испитивања последњег модела компенсационог планиметра Коради, у којима је на место игле водиле намештена т. зв. лупа „сафир“. Лупа „сафир“ представља цилиндрично дебело стакло, на чијем је доњем делу којим оно додира план, исцртан мали кружић; његов центар одговара месту игле водиле пређашњих модела планиметра; са горње стране стакло има сферичну форму, која делује као лупа, повећавајући лик кружића, нацртаног на доњем делу стакла и линије плана, видљиве кроз стакло, од прилике два пута.

Ова направа има много предности према старом систему игле водиле: она олакшава кретање предњег краја крака водиле по хартаји; она дозвољава обилазак контуре рачунате површине са већом тачношћу и уопште упрошћава руковање планиметром.

Ма да су испитивања писца била веома детаљна и опширна он је ипак добио доста шупље резултате, који не дају могућности да се изведу ма какви одређени закључци.

У другом чланку (*Sur, les méthodes, appliquées dans l'étude de la déformation des grandes barrages* април, № 162, стр. 180—200) исти аутор расправља о геодеском начину мерења величине деформирања баража код великих јазова.

То деформирање веома је мало и изражава се у милиметрима; мерење таквих малих величина захтева особиту тачност и оснива се на начину тријангулације и прецизног нивелмана.

Предавања на радиу, о којима смо ми већ имали реч у прошлом прегледу, о питањима, која улазе у делокруг француских геометара продужавају се. Садржај оваква два предавања налазе се у априлском и јулском броју часописа.

Г *Lacombe* је изнео пред радиослушаоце питање о принудној огради имања на захтев суседног власника. Према француском законодавству то је питање доста деликатно и решава се према постојећим околностима, која могу њему дати понекад веома заплетен карактер.

Г. *Raymond Danger* је упознао своје слушаоце са значајем и суштином авионског снимања, које налази у Француској све ширу примену у пракси.

Бивши генерални директор вода у Југославији г. *Vignerot*, који се сада налази на положају начелника оделења у француском министарству пољопривреде, у чланку увршћеном у јулски број часописа (*L' outillage sanitaire des Camcagnes* — стр. 372—380) расправља о мерама за хигијенско подизање села и износи што је учињено у том правцу у Француској. Овамо спадају снабдевање водом, евакуисање фекалија побољшање станова, електрификација, побољшање саобраћајних веза, сваковрсни мелиорациони радови. У том правцу Француска бележи после рата огroman напредак.

Ради карактеристике навешћемо да се до 1 јануара 1932 г. од 38.000 сеоских општина, колико њих постоје у метрополији, 31.705 снабдевају електриком.

У овоме интересантном чланку *M. Peyranx* (мај № 163, стр. 265—269 — *La Grayure des Plans Cadastraux*) описује начин умвожавања катастарских планова путем директне израде оригиналних планова на плочама од цинка; ове плоче чувају се у архиви и помоћу њих се директно израђује по-

требан број копија. Све доцније промене нанашају се на оригиналне плоче и на тај начин одржава се у ажуру савремено стање на плану.

Исцртавање оригиналног плана на плочи од цинка и доцније гравираних захтева, наравно, искуства и вештине али не већих од искуства и вештине доброг цртача. Најглавнија особина тог цртања лежи у томе, да се план нанаша на плочу у обрнутом облику.

Овај је начин израде катастарских планова примљен само у Сенском департману.

Из овог кратког прегледа француског часописа види се колико је опширна примена геодезије у практичном животу: надзор на великим воденим бранама, уређење правних односа, претходни радови за сваковрсне инжењерске грађевине. Нарочито је велики удео геодезије у радовима на побољшању пољопривреде и санитетском подизању села. Такозвана културна техника припада више домену геодезије него инжењерским наукама.

Ако скренемо пажњу и на то да у свом напретку геодетска техника обухвата најважније области човечјег знања — математику, механику, физику, геологију — онда ће постати јасно да инжењер — геодета и геометар, ако жели да остане на висини савремености, мора непрекидно пратити развој геодетске науке и праксе и попуњавати своје образовање.

У Немачкој се сваке године одржава течај за проучавање најновијих метода и практичних начина. У том течају узимају учешћа геодети и геометри из свију крајева света.

Покрет „млађих“ у Француској као главни свој задатак узима побољшање професионалног образовања.

У оквиру нове Југославије геометарски staleж тек је у формирању.

Млада генерација геометара има да поступно заузме руководећа места у својој струци.

И за њу је нарочито важно да створи покрет, као код француских колега, за побољшање и проширење својих знања и нађе начине и сретства да њега задовоље. То је један од најважнијих задатака момента.

Zeml'měřičsky Věstník. Орган удружења чехословачких геометара. XXII год. издања. Број 1, 2 и 3.

То је један од најстаријих постојећих органа професионалних удружења словенских геометара: у Русији, после задње револуције, професионални друштвени живот се угашио а са тим и друштвена штампа; наш часопис почео је да излази тек после рата и сад му је 15 година; пољски часопис „Przegląd Miernicy“ је славио почетком ове године своју десетогодишњицу.

Чески часопис није само најстарији него и најуређенији од свију словенских геодетских часописа. Његов излазак је увек редован — почетком месеца, сем летњих месеца т. ј. десет пута годишње; сваки број заузима један штампани табак хартије, — ни мање, ни више, са пробраном садржином, од које половина приближно отпада на оригиналне специјалне чланке, а остала на разноврсну информацију. Цео материјал информативне природе слаже се ситним слогом — петитом и номпарелом чиме се постизава велика уштеда у странама. Упоређујући га са нашим часописом могло би се казати, да сваки број чешког часописа одговара по количини материјала, који код нас долази на два штампана табака односно на 32 стране.

Информација се тиче пре свега професионалног живота, како у иностранству, тако још детаљније у земљи.

Тако је из бр. 1 и 3 сазнајемо о идућем међународном фотограметриском конгресу у Паризу, који ће се састати у новембру или децембру ове године. Између 14 нација, које ће узети учешћа на конгресу, нема претставника наше државе мада питање фотографског снимања сваке године постаје све актуалније и практично прикладније.

У бр. 2 налазимо извештај о римском састанку сталног комитета Међународне федерације геометара, а у бр. 3 податке о Лондовском Конгресу те федерације.

Из извештаја са скупштина домаћих удружења, увршћених у сваком броју, види се да је у Чехословачкој број удружења везаних са геометарском струком, веома велики и разгранат према особинама геометарског позива и према покрајинама.

Тако постоје: удружење државних инжињера мерничке службе са секцијама по покрајинама; удружење геометара, које ради у присном одношају са инжињерским удружењем;

цивилни геометри имају своју организацију; још постоје фотogramметриско удружење, друштво геодетске секције Техничког Музеја у Прагу и т. д.

Судећи по објављеним извештајима сва та удружења раде у пуном узајамном контакту. „Z. V.“ подупиру готово сва та удружења.

Од питања, која су стајали у центру професионалне пажње, могло би се обележити:

1) катастрофално смањење послова код цивилних геометара. У вези с тим поштрила се конкуренција. Као што је случај и у Француској, Чехословачкој цивилни геометри боре се са конкуренцијом државних службеника, са несавесношћу неких од колега, који дају своје потписе на плановима, израђеним од неовлашћеног лица.

2) предлог „парламентарне комисије за штедњу“ о укидању спремања инжињера - геодета на високој школи у Брну и затварању школе специјалних наука у Прагу, изазвало је узбуђење у свим професионалним круговима. Геометарска удружења су преко удружења инжињера - геодета, упутили надлежним министрима и парламенту преставке са образложењем да пројектована мера не може донети велике уштеде а наноси јак уштрб народној култури. Ова интервенција професионалних кругова, по свему изгледа, имаће повољних резултата.

3) За учешће у међународним манифестацијама у Лондону и у Паризу почело се са припремама одговарајућих реферата и извештаја по питањима постављеним на дневни ред.

Интерес Чехословачких професионалних кругова на стручним питањима испољава се у организацији стручних предавања за време редовних седница удружења. Тако су у геометарском удружењу прошле године држали предавања Ing. *Прокеш* на тему „Мерења у спортским циљевима“; Кан. *Ј. Јелићка* — „Делатност Војног Института. Нове карте“. Ing. *Ј. Ружичка*. „Актуелна професионална питања“. Ing. *Ј. Пенаж*. „О изложби модерних станова“; Ing. *А. Тили* — „Нови ауторедукциони тахиметар Кернов“.

Веома озбиљну и пространу информацију часопис даје из области стручне литературе. У свакој свесци може се наћи од две до три рецензије на нове књиге; списак књига тек изишлих и преглед садржаја стручних часописа. Та пажња литератури сведочи о постојећем озбиљном интересу у професионалним круговима ка новому у струци.

Од стручних чланака, уврштених у прве три свеске, можемо обележити следеће:

Ing. Fr. Tolaš — ко може израђивати планове за грађење? У том чланку расправља се питање о неправилном тумачењу постојећих наредба и решења од стране државних органа, што ствара незакониту конкуренцију у раду (с. 1 и 2).

Ing. Lad. Konžošek наводи пример из праксе о регулацији граница за време комасационих радова. (св. 1)

Ing. Dr. A. Vonorny — даје опис направе за брзо и тачно центрисање теодолита у тешким теренским приликама (св. 1).

Ing. R. Kloss — објашњава решење на машини за рачунање следећих проблема: претварања величине углова из старог и новог система поделе; рачунање координата пресека двеју правих; рачунање дужине линије, која се не да мерити непосредно (св. 2).

Observer — износи разлоге, према којима би требало изједначити постојеће прописе за омеђавање (св. 2).

Ing. Fr. Čelechovsky — описује снимање Младећне пећине у Моравској; та пећина претставља интересантну геолошку појаву, која привлачи многобројне туристе, — за годину дана прође кроз пећину око 5 000 људи; пећина са многим границама распростире се готово водоравно на дужини од 7 км. и има два излаза. (св. 3).

Ing. A. Štvan даје примедбу на § 208 постојеће катастарске инструкције, која се тиче центрисања инструмената при мерењу углова и рачунања одговарајуће корекције (св. 3)

Ost износи случај о хаотичном стању земљишних књига у Прикарпатској Русији због неподударности њихових података са податцима земљишног катастра. Ова неподударност изазива неправедну поделу пореза нарочито између сопственика заједничких имања и ствара незадовољство код становника. (Св. 3).

На овоме ми завршавамо садањи преглед чехословачког часописа. Нас мора нарочито интересовати професионални живот у постојећим словенским државама. Уредиштво се нада да ће наћи погпору у друштвеним круговима и са њиховом помоћи пружити својим читаоцима редовно преглед свих појава и догађаја из живота наше струке у словенским државама према податцима њених стручних часописа, као што је *Zeměměřičsky Věstník*, Геодета, *Przegląd Mernicy*.

Нове Књиге

Ђенерал, Мил. Ј. Терзић. — Виша Геодезија, књига I,
1934 год. Београд.

Почетком августа месеца изишао је из штампе први део опширног рада геодетског ђенерала Мил. Терзића, намењен у првом реду слушаоцима на Вишој војној геодетској школи, али по свом садржају интересантан и користан за сваког, који се интересира питањима Више Геодезије.

Прва књига садржи све што се односи на триангулацију првог реда, почевши од њеног постављења и опсервирања па до изједначења и рачунања географских координата и висина тачака.

За главну основу књиге узета су дела познатог руског геодете, проф. Витковског, допуњена са резултатима последњих испитивања у области више геодезије.

У књигу улазе следећа питања:

- 1) облик и димензије земљине (историјски део);
- 2) земља — сфероид; (извод одговарајућих формула);
- 3) општи појмови о триангулацији;
- 4) рекогнонсцирање;
- 5) мерење основица (базисни прибори; мерење Једериним прибором; рачунање);
- 6) мерење углова (инструменти; методи; изравнавање на станицама);
- 7) срачунавање триангулације (условне једначине; методи њиховог решавања; поступно решавање)
- 8) рачунање висина (тригонометрично нивелање).

Књига обухвата 470 страна, већег формата (20,5×28,5 см.) са 246 слика; теоријска разлагања снабдевена су многобројни примерима из праксе; у почетку књиге налази се изванредно добро израђени портре покојног проф. Витковског.

Књига је укорићена у фини платнени повез.

Према садржини, изради и обиму цену књиге од 200 дин. треба сматрати потпуно нормалном, При оскудици геодетске литературе на нашем језику књига ђен. Терзића претставља за њу скупоцен добитак.

Детаљнију анализу књиге остављам за будуће.

Л. С.

Размена часописа

Уредништво нашег часописа послало је задњи број, у циљу како упознавања иностранства са нашим радовима и професионалним приликама, тако и ради размене, следећим страним часописима.

У Немачкој, —

- 1) Zeitschrift für Vermessungswesen;
- 2) Allgemeine Vermessung — Nachrichten;
- 3) Mitteilungen des Reichsamts für Landesaufnahme;
- 4) Vermessungswesen und Wirtschaft;
- 5) Vermessungstechnische Rundschau;

У Белгији, —

- 6) Buletin trimestrial de la Société Belge de Géomètres;
- 7) Le Journal du Géomètres Exeperts;

У Данској, —

- 8) Tidsskrift for Opmaalings — og Matrikulvaesen for Landinspektorforeningen;

У Енглеској, —

- 9) The Surveyors Institution;

У Естџонској, —

- 10) Eesti Geeodetide Uehing;

У Финској, —

- 11) Suomen Maanitari — Yhdistyksen, Aikakauskirja;
- 12) Maanmittaus;

У Француској, —

- 13) Journal des Géomètres Exeperts Français
- 14) Bulletin de la Société de Topographie de France;

У Италији, —

- 15) Le Giometra Italiano
- 16) Rivista del Catasto e dei Servizi Tecnici Erariali;

У Леџонској, —

- 17) Mernieebas un Kulturtechnicas Vestnesis;

У Низоземској, —

- 18) Tijdskrift voor Kataster en Landmeetkunde;
- 19) Medeelingen van der vereinigeng van officieren van den topographischen Dienst in Nederlandsch Indie;

- У Норвешкој, —*
 20) Tidsskrift for der norske Udsiftningsvaesen
У Аустрији, —
 21) Oesterreichische Zeifchrift für Vermessungswesen ;
У Пољској, —
 22) Przegląd mierńičky;
У Русији, —
 23) Геодезист;
У Шведској, —
 24) Svensk Landmätrei — Tidsskrift;
У Швајцарској, —
 25) Schweizerische Zeifchrift für Vermessungswesen und Kulturtechnik;
У Шпанији, —
 26) El Auxiliar de la Ingenieria y Arquitectura;
У Чехословачкој, —
 27) Zeměměřičky Věstník
У Јужној Африци, —
 28) The South African Survey Journal;
У Сједињеним Државама
 29) Monthly List of Publications, issued by the Department of Commerce „The Coast and Geodetic Survey“
 30) Instruments;
У Канади, —
 31) The Canadian Surveyor.

Из овог списка, ма да није сасвим пуног, види се у колико је развијена професионална и стручна геомтарска штампа у целом свету и у колико је од важности за целу струку пратити благовремено развој и решавање појединих питања у различитим државама и у различитим спољашњим околностима.

Уредништво се нада да са већином побројених часописа установиће се редовна размена и оно ће бити у стању да даје на странама нашег часописа редован преглед целокупне повремене стручне штампе.

Из уредништва

1. Ради нагомиланости материјала изостављен је у овом броју чланак: „Рачунање чворних тачака у полигоној мрежи.“

2. Од г. Драгулића Војислава добили смо мишљење како треба уређивати наш часопис у коме износи у главном следеће :

„Гласник треба поделити на: 1) научне расправе; 2) ниже практичне и теоријске расправе; 3) социјална и животна питања теренских практичара.

Што се тиче првог питања о њему (на жалост) не могу ништа остварљиво рећи, али што се тиче другог питања, требало би да се подели а) на теоретско и практично примењивање тригонометријске мреже, в) на теоретско и практично примењивање полигоне мреже.

Треће је питање свестрано и њему би требало дати мало више пространства. Разуме се у све ово иду и сва питања геодета.

Не могу, ни колико је најпотребније да речем све о трећем питању, само ћу бар толико навести што би му требало дозволити и то :

1) живот на терену, 2) питање женидбе, 3) закон о омеђавању приватних имања, 4) избацивање сувишног, 5) питања, одговори, 6) реферати, одељци, 7) преводи, 8) изуми, 9) фотопреглед.

О овим и другим питањима стално преко Гласника расправљати.

Сарадња би била превелика, одзив многобројан (нарочито по неким питањима). Гласник би успео. Пракса нам је још врло кратка. Преко гласника истински добар члан искочиће на површину. (Али да се чланарина купи унапред за годину дана). С тим да се уреднику дода помоћно особље, а на рачун тога да се смање сувишни издаци. За добро, размер овога колосалан је; само да искористимо што нам је дозвољено.

Овакав гласник могао би излазити месечно бар једном најмање на 100 страна. Тада ће тек бити добро свима и свакоме. Јер, износити бар колико оно што осећамо, дајемо себи одушка и утехе.“

3. Уредништво је добило од г. Дракулића Војислава један чланак под насловом „Категорије.“

У ствари наслов не одговара садржају ових релова, али бар колико има везе с њим; исти би требао сасвим други бити и сваки од нас кад мало размисли, сетиће се који наслов у највише случајева наши чланци траже! Питање категорије врло је опширно, а таквих питања код нас има и превише!

Са гледишта рачунске тачности ми практикујемо три врсте категорија; а у ствари, кад ствар, гледамо с лица места имају три врсте практичара а три пута толико категорија! Нећу сад да износим зашто сам баш узео девет категорија, што би једино учинио у случају кад би ко хтео да провери истинитост података. Ми о томе врло мало говоримо, а што је горе напишемо никако, вероватно из разлога што се осећамо ситним пред гломазност питања?

У вези са категоријама, пала ми је на памет једна ствар, пошто ја сад радим у једној од таквих квадратних милосница, где се немилосрдно до лудила морају укопавати често полигоне тачке, из разлога што се немогу а морају мерити пол. стране.

Нека потпитања по овом излишно је да ли се постављају, пошто сам све детаљно испитао.

Зашто се не би могла направити справа од жице са федером, (а конструктивна слика је готова), за мерење страна. Погледајмо само обичну сан-

тиметарску пантлику са футролом којом се рукује помоћу федера у футроли. на истом принципу, само додуше, са јачим федером могла би се направити жица за мерење страна. Федер би неоспорно морао бити доста јак, али упоредивши са пољском пантликом, још увек користан и имајући у виду категорију на којој би се примењивао био би јефтин практичан и брз. жица би требала бити највише дебела 2 m/m са поделом до на два метра, (при крају и на сантиметре, а према потреби дочитавање пантликом). Смеса за прављење жице требало би додати мек елеменат да јој даде укоченији карактер т. ј. већим делом челик.

Узмимо у обзир да се инструменат увек налази на станици када меримо страну, и пошто имамо вертикални угао, можемо дати жици смер хода у вертикалној равни; јер би се та либусна, (а овде кружна подела), могла направити и на калупу за савијање жице. У случају великих јаруга и дрвећа када би ход жици био ометен потиснут силом федера, лако би јој се почетни смер враћао, дизањем и спуштањем што би наступало само у случају великих разлика нивелете терена. Калуп за савијање (на федер) жице да има пречник највише $\frac{1}{2}$ метра.

Једино малу забринутост дала би криљење такове, отпорне, укочене, жице, што би се ипак постигло тезањем са танком меком жицом. Али такве жице врло би се ретко прекидале пошто се не увијају, нити упредају: Ствар пред нама за свако размишљање! Дужина жице могла би бити око 150 m; а утицај температуре на променљивост жице безначајем је, с обзиром на категорију терена.

Уредништво није могло дати посебно место овом чланку, јер се из њега идеја не може бранити ни са практичног и још мање са теоријског гледишта. У осталом, оставља се читаоцима да сами о том пресуде и објективно размисле.

4. Уредништво је добило чланак о „Потреби новог премера у Босни“ од г. Матутиновића Пине у коме се износе поједини случајеви садањег стања тамошњег катастра и педира за новим премером. Али уредништво моли писца да чланак мало преради т. ј. да га среди по изнетим чињеницама са више јасноће и докумената да би читаоци добили јасну слику о садањем стању и потреби новог премера, која је несумњиво очевидна.

Из секције „Београд“

1. До 1 августа секција није још примила спискове чланова из одељака: Ваљево, Гуче, Косјерића, Ужица, Шапца, Крупња, Бајине Баште и Лознице. Управа неможе себи никако да објасни индолентност ових одељака, јер то или долази услед слабог смисла за добру организацију удружења или услед обичне немарљивости.

Исто тако одељци не воде рачуна о правилима у погледу пријема нових чланова, јер већина нити обавештава секцију, нити је секција у могућности да за нове чланове тражи сагласност Гл. управе.

2 До 1 августа благајна секције примила је на име чланарине ов. год. од појединих одељака следеће износе:

Од одељка „Ужице“	3208 — дин.
Од „ „Ивањица“	1640.— „
Од „ „Крупань“	1330.— „
„ „ „Бајина Башта“ . . .	1570.— „
„ „ „Чачак“	850.— „
„ „ „Владимирци“ . . .	910.— „
„ „ „Шабац“	300 — „
„ „ „Лозница иКовиљача“	2500.— „
„ „ „Мионица“	1586.— „
„ „ „Гуча“	690.— „
„ „ „Пожега“	1410.— „
„ „ „Љубовија“	1360.— „
„ „ „Ариље“	1280.— „
„ „ „Ваљево“	1000.— „
„ „ „Чајетина“	1120.— „
„ „ „Косјерићи“	850.— „

У случају каквих неслагања треба одељци да обавесте управу секције.

3. Овим се одобрава сваком одељку кредит од по 100.— дин. за унутарње потребе. Сваки други издатак не може се признати без претходног одобрења управе секције.

4. Одељку „Ивањица“. — Добили смо извештај о избору нове управе одељка као и списак чланова. Уз то се налази резолуција одељка у којој се тражи интервенција ове управе по питањима осветљења теренских бироа, накнаде путних трошкова за пренос инвентарског материјала из среза у срез, повећању радничких надница за тај срез и неснимања тачака за конфигурацију у шумама.

Управа секције и овог пута наглашава да, стојећи на одлуци конгреса, не може сама директно дејствовати већ само преко Гл. управе о чему је у осталом било речи и на последњој седници Гл. управе.

Чудан је захтев тог одељка, да му одговоримо о граници наше компетентности кад је све то садржано у правилима. Кратко речено управа секције компетентна је само до границе унутрашње делатности удружења а за сву спољну делатност надлежна је само Гл пурава.

Али то ипак не значи да је управа ове секције неактивна по тим питањима.

Још је чуднији крај резолуције „ . . . и да ће свуда и на сваком месту штитити интересе геометарског сталеза.

(У то име шаље Вам нова управа колегијални поздрав!)“.

Управа секције би желела да зна шта све ово значи и овај поздрав у загради и под знаком чуђења.

5. Одељку „Гуча“. Примљена је Ваша преставка по питању смештаја секције за време зимске сезоне и управа ће се трудити да се преко Гл. управе и иначе изиђе у сусрет том захтеву.

6. Одељку „Ужице“. Примљен је извештај о избору нове управе одељка.

7. Одељку „Чајетина“. Примљен је један непотписан допис ове садржине:

„Удружењу геометара секције Београд“.—

Моли се управа да прегледа два решења и то: од 12-VII-34 год. Бр. 26655 и 26658.

Пошто није решилац решења проучио правилник о паушалу, то се обраћамо горњем наслову, да ту ствар извиди и извести овај одељак у најкраћем року, како би одељак члановима саопштио резултат.

Чајетина 16 VII 1934 год.

Одељак, Чајетина,

На овај непотписани и заповеднички допис, за који верујемо да је послат анонимно од лица погођеног горњим решењем а не од одељка, можемо одговорити: решења се односе на привремено смањење првог дела додатка на 20% од задатка а према другом ставу чл. 3 прав. о паушалу.

Решилац решења „који није проучио правилник“ била је према наређењу старешине комисија од 3 члана, чија су имена писцу горњих редова позната.

Надамо се да ће анонимни писац овим бити обавештен а чланови ће имати прилике да виде, како може бити малтлетирана управа и оваквим неозбињним и анонимним дописима.

8. Г. Косановићу Владимиру. На Ваше писмо можемо Вас обавестити, да нас је обрадовала жеља за радом али да већ постоји одељак у Чајетини. Обратите се г. Марковићу Живораду, секретару одељка за обавештења. Слажемо се потпуно да би требало да се чланови одељка састану на заједничкој седници.

9. Из одељка „Косјерић“. Добили смо Ваш допис од 30 јула са изводом дискусије на одржаној конференцији.

У погледу прве тачке више би желели конкретне примере са детаљнијим образложењем од примене паушалног додатка, него резолуцију, јер резолуција има доста.

По захтеву друге тачке добили смо обавештење да се по најновијем распису од 31 маја ов. год. не може нико више поставити ни за хонорарне службенике, ко није регулисао војну обавезу. Ту је удружење немоћно да ма шта уради.

По трећој тачки секција се у потпуности слаже са мишљењем одељка, само је велико питање осуства. То је исти случај и са изменом из четврте тачке.

Из секције „Нови Сад“

Овим се позивају долеименовани чланови секције „Нови Сад“ да уплате своју дужну чланарину (рачунајући до краја ове год.), јер прети опасност да секција према правилима буде укинута, пошто од 50 чланова уредно плаћају само око 10 чланова. Дугована чланарина износи до сада скоро 10.000 дин., а не постоје разлози за овакву идолентност чланова у погледу плаћања чланарине.

Имена чланова који дугују чланарине су следећи :

Антуновић Антун, Арвај Евген, Алимпијевић Стеван, Барбарић Иван, Берковић Ђуро, инж. Вебер Хенрик, Графенауер Здравко, Гушић Кемал, Грђић Драгутин, Казимировић Гавра, инж. Кемењи Геза, инж. Кротин Светозар, Копи Плацидо, Мразовац Тома, Мајнарић Анте, Млинар Рудолф, Мартиновић Боривој, Нинков Паја, Неверов Никола, Остом Фрања, Предраговић Коста, Пин Паја, Петровић Матија, Рашчински Владимир, Бубинић Стево, Трнић Стеван, Фодор Стеван, инж. Штрас Лео, инж. Шумахер Александар.

Надати се да ће горњи чланови разумети овај апел и да неће дозволити да се једна од најстаријих секција растури, јер би се по правилима морали сви ови чланови брисати из чланства.

Дунавској финансијској дирекцији

Удружење геометара и геодета Секција за Дунавску бавовину у Новом Саду поднело је Министарству финансија претставку под својим бр. 17 од 28 маја 1934 год. којим тражи:

1) Да се омеђавање нових граница врши циглом укопаном 30—50 сантиметара испод нивоа земље као подземном белегом и дрвеним кољем као надземном белегом.

2) Да се обележаваће правих и дугих граница може вршити на сваких 200 хвата уместо на сваких 200 метара, како је то прописано Правалником о катастарском премеравању III део и

3) Да се техничком елаборату као прилог деобним плановима намењеним за надлежне катастарске власти прикључи само једна скица премеравања и то скица о првобитном премеравању односног комплекса са пројектом о исколчењу, која би се скица на лицу места још допунила са свим податцима о поновном премеравању сходно пропису чл. 75. трећи став Правилника VII део II одељак.

Ово Министарство финансија проучило је све разлоге наведене у претставци Удружења геоматара и геодета, и донело следећу одлуку:

1) Да се омеђавање имања у *шоку одржавања катасира* може вршити и добро печеном, пуном или шупљом циглом, укопаном на начин показан у чл. 61, слика бр. 4, десно Правилника о катастарском премеравању III део, а да се изнад ње постави још једна пуна цигла, у истом положају, тако да површина горње цигле приближно буде у нивоу терена. Ово се дозвољава у случајевима премеравања *по уговорима о шехничким радовима по Закону о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима*, а на тражење Удружења геоматара и геодета, али само онда, када никако или из оправданих разлога није могућно набавити белеге од природног или вештачког камена величине $60 \times 12 \times 12$ сантиметара.

2) Кад је међа права, белеге се *морају* поставити на сваких 200 метара у отвореном терену, односно на сваких 100 метара у узиданом терену, према пропису чл. 31 у вези са чл. 63 Правилника о катастарском премеравању III део. Стога се тражење Удружења геоматара и геодета да се белеге постављају на сваких 200 хвата — не може изаћи у сусрет.

3) Довољно је израдити само једну скицу премеравања (мануал, детаљну скицу) за сва премеравања која су потребна за израду деобног (ситуационог) плана а за комплекс на коме се врше технички радови по Закону о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима, под условом, да је скица премеравања (мануал) — (детаљна скица) израђена јасно и пре-

гледно. Када то није могућно постићи, онда геометар из сопствене побуде, у свом властитом интересу као и ради контроле има да изради две скице на којима има да претстави поједине фазе премеравања.

Да скица премеравања буде прегледна и довољно јасна сваком техничком лицу, а у случају кад се *сва* премеравања тојест: снимање у сврху израде пројекта, пренос деобних линија на терен и коначно премеравање после претходног, дефинитивног омеђавања трајним и видним белегама, могу претставити на једној скици, треба нумеричке теренске податке за свако појединачно премеравање унети у скицу премеравања у разним бојама. Нумеричке теренске податке за прво снимање треба исписати *црним шušем*, а коначне податке код последњег, дефинитивног снимања треба исписати *црвеним шušем*. Уколико има нумеричких података који се не односе ни на прво нити на дефинитивно премеравање, већ на премеравање које је извршено после првог а пре коначног премеравања, тојест у току израде пројекта, такви нумерички теренски подаци морају бити уписани *љлавим шušем*.

Нове линије (међе, границе) као и исправљене линије морају на скици премеравања бити извучене *црвеним шušем*, а све остале међе које се не мењају, као и неважеће линије тојест које се због исправке плана морају мењати, морају бити извучене *црним шušем*. Сем тога, неважечке линије морају се поништити црвеним положеним крстићем.

В Е С Т И

1. Министарство пољопривреде послало је Удружењу један примерак законског пројекта о комасацији на мишљење. Пројекат је одмах послат секцији „Нови Сад“ и „Загреб“ да даду своје мишљење а потом да га врате Гл. Управи, како би се могао вратити Министарству благовремено са јединственим гледиштем.

У идућем броју изнећемо краћи приказ о овом законском пројекту.

2. Господин Министар финансија својим решењем повећао је исплату првог

дела теренског додатка за службенике на новом премеру од 60% на 75%.

3. Ових дана извршиће се размена катастарске архиве између наше државе и краљевине Румуније.

4. У најкраћем времену биће одржана седница Главног одбора за државни премер на којој ће се претресати питање изједначења разних система пројекција и трансформација у усвојењу Гаус-Кригерову пројекцију.

5. Умрли чланови удружења. — Немумитна смрт одузела је из геометарске

средине њене врле чланове и другове поч. Душана Кавају, геом. из Чачка; Јузта Филипа, из Апатина.

Лондонски конгрес

Извештај Дра Краља о конгресу није нам предат до завршетка листа. Стога ће изаћи у наредној свесци.

Генерални секретар Међународнога савеза геометара извештава да ће обилни званични Извештај у форми књиге са свима рефератима изаћи крајем септембра на енглеском, француском и немачком језику. Лица и установе, које желе ту књигу могу се преко Гласника претплатити уз цену од једне енглеске фунте и навод у којем језику желе књигу.

Пензионисани

Указом бр. 28830 од 20 јула Томић Петро-Креминус. в. к. инспек. Ing. Кафка Рудолф, секретар мин. фин. Матулић Роберт в. к. геометар.

Указом бр. 31.416 од 13 августа 1934.

Сабаловић Сима, виши кат. геометар шесте пол. групе.

Унапређени у VIII пол. групу

Одлуком бр. 29 831 4-VIII 1934

Милачић Димитрије, Савић Глигорије, Радић Лука, Вукеновић Илија, Чабанова Надежда, Мијатовић Милован.

Одлуком бр. 29.830 4-VIII 1934 г. д. Петровић Радмило.

Одлуком бро. 29.829 4-VIII 1934 год. Перовић Милош.

Уважене оставке чин. приправн.

Поповићу Александру, Стошићу Лазару, Шћепановићу Војину.

Постављени за дневничаре дипломирани геометри

Пантелић Душан, Танхеузер Јосип, Поповић Ј. Никола, Пољик Драгутин, Поповић П. Војин, Јојкић Дина, Бућан Антув, Симић Влгстимир, Влаховић Вукота.

Постављени за чин. приправнике дипломирани геометри

Божић Милорад, Алимановић Хамдија, Таушановић Миодраг, Радовић Петко, Живковић Василије, Стефановић Миомир, Перовић Васо, Тунтевић Борисав, Заимовић Фехим, Кевић Фердинанд, Аџић Петар, Бутиковић Никола, Страновић Димитрије. Вујовић Миленко, Жалуд Јарослав, Новаковић Душан, Шаровић Душан, Хумо Авдо, Радовић Радоје, Радовић Марко, Имамовић Џеман, Тановић Ариф, Гело Стјепан, Кажић Стеван, Максимовић Радоје, Маринковић Милан, Стефановић-Петровић Илија, Шћепановић Вукота, Леви Ефраим, Видовић Данило, Шкундрић Илија, Зобец Јосип, Лукшић Мирко, Алексић Тома, Вукчевић Спасоје, Влаховић Андрија, Мелех Тома, Даниловић Лука, Станковић Петар. Стефановић Живорад, Вражалић Елиреф, Савић Франьо, Савић Владета, Рус Антон, Хитник Хугон. Шеница Јанез, Бурић Гојко, Прокић Божидар, Вуковарац Данило, Јека Станислав, Џидровић Димитрије, Алнефендић Мустафа, Чахаџић Јусуф, Ибриљ Мустафа, Гаме Алфанз, Горчевић Вујадин, Пужић Цветко, Реџић Славко, Перовић Багић, Фарцан Радомир, Петровић Миодраг, Ивановић Душан, Диздаревић Дервиш, Дамјановић Шпиро, Кевда Борис, Бијелић Војислав, Јевтић Марко, Псповић Војислав, Јакшић Радомир, Делић Божипар, Бајагић Стеван. Ђорђевић С. Душан, Павловић Душан, Вуковић Илија, Прица Данило, Прахинар Адолф, Јовчић Миладин, Стараковић Душан, Шарац Ђура, Соколски Матеја, Војводић Душан, Аврамовић Љубомир, Смиљанић Љубомир, Мршник Франц

Премештени

Бешић Драгутин, к. п. геом. из Уба у Чајничке к. управа.

Светличић Војислав кат. пом геом. из оделења у к. у. Гленић.